

Dante Alighieri,
Comitato del Twente
Park de Kotten 217
7522 EL Enschede
Tel. 053 4351796

E-mailadres: alidante@solcon.nl

Enschede, december 2014

Cari soci,

Alweer de laatste nieuwsbrief van 2014. Wat is een jaar toch snel voorbij.

De bijeenkomsten in januari en februari 2015

Donderdag 8 januari 2015 **19.30 uur:** Lezing ‘Groot, groter, grootst: De Antonijnse en Severische keizers en hun bouwpolitiek’ door de heer Patrick Gouw

Donderdag 5 februari 2015 20.00 uur: Lezing ‘Green Lucca Verde’ door mevrouw Cora Koning

De lezing van januari vindt, zoals gebruikelijk, plaats in samenwerking met het Nederlands Klassiek Verbond en de Vereniging Ex Oriente Lux in Het Kottenparkcollege

De lezing ‘Groot, groter, grootst: De Antonijnse en Severische keizers en hun bouwpolitiek’ door Patrick Gouw

Het forum van keizer Augustus

Keizer Augustus ging er prat op Rome ‘*als een stad van baksteen te hebben aangetroffen en als stad van marmer te hebben achtergelaten*’. Samen met zijn trouwe secondant en boezemvriend Marcus Agrippa wist hij de hoofdstad van het *imperium Romanum* inderdaad te transformeren tot een monumentale metropool, die moeiteloos kon wedijveren met oostelijke pronksteden als Alexandrië, Antiochië en Ephesus.

Zijn opvolgers in de tweede en vroege derde eeuw n. Chr. volgden met succes het augusteïsche voorbeeld. Technologische ontwikkelingen (zoals de uitvinding en verbetering van beton), de *pax Romana* en de onmetelijke rijkdom van de keizerlijke schatkist zorgden ervoor dat keizers als Trajanus, Hadrianus, Septimius Severus en Caracalla een groot persoonlijk stempel konden drukken op het stedelijk landschap van Rome en elders.

Hun bouwpolitiek diende politieke en dynastieke doeleinden, maar was vooral gericht ter meerdere eer en glorie van henzelf en hun familie. Gezien de uitvoering en overlevering van vele gebouwen zijn zij in hun missie meer dan geslaagd.

Deze lezing neemt u mee op een reis langs veel van de hoogtepunten uit de Romeinse bouwkunst: met aandacht voor o.a. het Pantheon, de Romeinse keizerfora en de imposante thermencomplexen in de 'Eeuwige Stad'. Daarnaast zien we ook talrijke verbluffende staaltjes architectuur in de diverse provincies van het Romeinse Rijk.

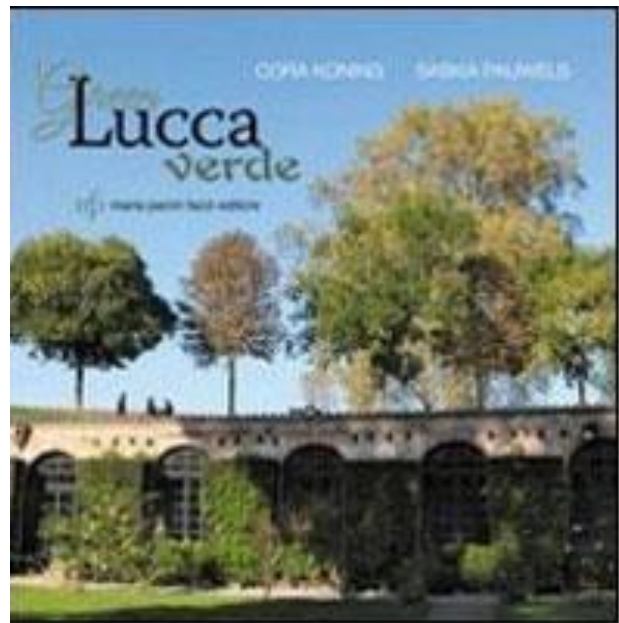
Patrick Gouw is oudhistoricus en werkzaam bij de Universiteit Leiden; tevens is hij secretaris II van het Nederlands Klassiek Verbnd .

Datum en plaats: **donderdag 8 januari om 19.30 uur** in het Kottenparkcollege, Lyceumlaan 30 te Enschede.

Vrije toegang

De lezing 'Green Lucca Verde' door Cora Koning

Cora Koning is groenfotograaf en maakt reportages in binnen- en buitenland. Zij publiceert regelmatig in tijdschriften en heeft een aantal boeken op haar naam staan. Italië is een van haar speerpunten. Afgelopen jaar fotografeerde zij alles in Lucca, hetgeen tevens leidde tot een boek dat zij samen met Saskia Pauwels samenstelde en afgelopen maand oktober in Lucca werd gepresenteerd. In haar lezing vertelt zij over de bijzondere plekken van Lucca, die ze in kaart heeft gebracht. Ze fotografeerde de prachtige locaties in de ommuurde stad gedurende een heel jaar en zo ontstond een goed beeld van de stad in alle seizoenen. Na de pauze belicht zij de omgeving van Lucca waarbij diverse villa's aan bod komen en ook de beroemde manifestatie rond de Camelie della Lucchesia een evenement dat in het vroege voorjaar duizenden bezoekers vanuit de gehele wereld naar de stad doet komen.

Datum en plaats: **donderdag 5 februari om 20.00 uur** in het Parochiecentrum, Nieuwe Schoolweg 2 in Enschede.

Introductie: Toegestaan voor € 3,50 per persoon

Naast de bijeenkomsten, georganiseerd door het comitato del Twente kunt u ook nog op een andere manier, dicht bij huis of thuis, van de Italiaanse cultuur genieten.

Alweer **een Da Vinci tentoonstelling**, maar nu in het oude Postkantoor aan de Neude in Utrecht.

'Da Vinci – the joy of understanding' is een echte 'Do It Yourself'-expositie met perfect werkende werktuigen en schaalmodellen van Da Vinci's belangrijkste uitvindingen. Ontdek hoe geniaal Leonardo da Vinci was en hoeveel van zijn ontwerpen we nu heel gewoon vinden en soms zelfs dagelijks gebruiken.

De Italiaanse kunstenaar, wetenschapper en uitvinder was zijn tijd ver vooruit. Zo'n 500 jaar geleden bedacht en ontwierp hij machines die niemand ooit had gezien. Hij schetste bijvoorbeeld de eerste fiets, inclusief fietsketting. Hij ontwierp de parachute, het onderwaterpak, het vliegtuig en de waterradboot. In de 'EXPO' staan 70 van zijn beste uitvindingen – en het plezier van het ontdekken – centraal.

Da Vinci anno 2014: Wat zou Da Vinci allemaal hebben gerealiseerd in deze tijd, vol computers, 3D-printers en moderne communicatiemiddelen? Het 'LAB' toont bezoekers hoe zijn werkplaats er vandaag de dag uit zou hebben gezien. In samenwerking met het Utrechtse ProtoSpace is een FabLab (fabrication laboratory) ingericht. Zo kunnen bezoekers onder deskundige leiding van echte uitvinders met 3D-printers en een lasersnijder aan de slag. Wie de smaak te pakken heeft gekregen kan ook een 3D-scan van zichzelf laten maken.

Uitvindstudio: In de 'Uitvind-STUDIO' kunnen kinderen de handen uit de mouwen steken en met hun fantasie een eigen uitvinding doen. In het 'DOC' van Discovery Channel worden verschillende documentaires over Da Vinci en zijn werk vertoond.

De tentoonstelling 'Da Vinci – The joy of understanding' duurt t/m 4 januari

Dinsdag t/m zondag van 10.00 tot 18.00 uur, Maandag gesloten (met uitzondering van de Kerstvakantie: 20-12-2014 t/m 04-01-2015.)

De tentoonstelling 'het Geheim van Dresden - Van Rembrandt tot Canaletto' in het Groninger Museum

De tentoonstelling 'Het geheim van Dresden – Van Rembrandt tot Canaletto' toont een ruime keuze uit de wereldberoemde collectie van de Gemäldegalerie Alte Meister in Dresden.

Het vertelt het verhaal van de rijke cultuur in Saksen in de achttiende eeuw onder August de Sterke (regeerperiode 1694-1733) en zijn zoon August III (regeerperiode 1733-1763). Beiden waren behalve Keurvorst van Saksen ook Koning van Polen. Zij zagen het belang van een hoogstaand cultureel leven voor de bloei en welvaart van Saksen. Daarom verzamelden zij een enorme hoeveelheid kunst; een kunstverzameling die tot de belangrijkste in Europa zou gaan behoren. Om de lokale kunstproductie op een hoger niveau te brengen nodigden zij vooraanstaande buitenlandse kunstenaars uit om in Dresden te komen werken.

In 'Het geheim van Dresden' worden meesterwerken getoond van onder anderen Rembrandt, Velasquez, Titiaan en Canaletto, die in de betreffende periode werden verzameld, samen met schilderijen die toen in Dresden onder invloed van de beroemde buitenlandse voorbeelden werden gemaakt.

Deze tentoonstelling in het Groninger Museum, Museumeiland 1, Groningen; www.groningermuseum.nl duurt t/m 25 mei 2015

- Boeken

'Het zwart en het zilver', geschreven door Paolo Giordano.

Waarschijnlijk kent u de schrijver Paolo Giordano al van het boek 'De eenzaamheid van de priemgetallen'. In dit nieuwe boek is een moeizaam huwelijk het onderwerp.

Als Nora tijdens de laatste maanden van haar zwangerschap door medische complicaties aan bed gekluisterd raakt, nemen zij en haar man Signora A. in dienst om Nora te verzorgen en hen te helpen met het huishouden. Na de geboorte van hun zoontje blijft Signora A. als kinderjuf voor hen werken, maar ze is veel meer dan alleen een oppas of huishoudster. Ze vangt al hun onzekerheden op en wordt de bewaakster van hun relatie, het kompas dat het paar door windstilten en stormen loodst.

Als Signora A. hun plotseling door een ziekte wordt afgenomen, vallen ze in een diep gat. 'Zij was de enige echte getuige geweest van de onderneming die we dag na dag volbrachten, de enige getuige van de band die er tussen ons was. Zonder haar blik voelden we ons in gevaar.' Nora en haar man moeten nog ontdekken dat zij inmiddels net zo sterk zijn geworden als Signora A.

'Het zwart en het zilver'

Paolo Giordano

ISBN 9789023487197

€ 16,90

'Moord op school', geschreven door Giorgio Scerbanenco.

De vrouw van de conciërge vindt een lijk op de vloer in lokaal A van de avondschool: bont en blauw geslagen, verkracht, geschopt, afgeslacht. Op het bord staan obscene tekeningen. In lokaal A kregen moeilijke jongens les van juffrouw Matilde Crescenzaghi. Zij hebben niets gedaan, zeggen ze. Het onderzoek naar de moord wordt uitgevoerd door inspecteur Duca Lamberti. Echt ruim van geest is deze inspecteur niet. Vrouwen zijn

hysterisch, homoseksuelen van de verkeerde kant - geen twijfel mogelijk, en parkeerverboden zijn beneden zijn waardigheid. Ook is bekend dat zijn handen nogal los zitten; zijn chef waarschuwt hem herhaaldelijk. Anderzijds is hij buitengewoon inventief en vasthoudend. Hij slaagt erin de toedracht van de moord te achterhalen en de zaak op geheel eigen wijze op te lossen.

Il premio Scerbanenco is de belangrijkste Italiaanse prijs voor la letteratura poliziesca e noir!

‘Moord op school’
Giorgio Scerbanenco
ISBN 9789076270814
€ 18,90

‘De laatste dans’, geschreven door Fabio Stassi.

Fabio Stassi heeft meerdere romans op zijn naam staan. ‘De laatste dans’ geldt als zijn internationale doorbraak

Het is kerstavond, wanneer Charlie Chaplin een bezoek krijgt van de Dood. De grote acteur is 82 jaar oud maar wil niet dat het doek al voor de laatste keer valt. Hij wil zijn zoon zien opgroeien en besluit een afspraak te maken met de Dood: als hij die aan het lachen weet te brengen, krijgt hij een jaar extra. Chaplin stelt een brief op aan zijn zoon waarin hij zijn levensverhaal uit de doeken doet, van zijn armzalige jeugd in Engeland tot aan de hoogtepunten van zijn roem. En alles ertussen in. Net als in zijn films, zijn de belevenissen van Chaplin humoristisch en tragisch tegelijk. De lezer blijft achter met een melancholische glimlach en beziet de wereld even door zijn ogen.

The Daily: ‘Stassi weet de stem van Chaplin prachtig weer te geven en het einde is van een overdonderende schoonheid.’

‘De laatste dans’
Fabio Stassi
ISBN 9789026329319
€ 19,99

Vermoedelijke kent u de Italiaanse boekhandel

Libreria Bonardi
Entrepotdok 26
1018 AD Amsterdam
Tel. 020-6239844
www.bonardi.nl

Weet u ook dat deze boekhandel iedere vrijdag van 16.00 uur tot 17.00 uur 25% korting geeft op Italiaanse boeken?

Ode aan de monumentale kunstcollectie van het Vaticaan

Het Vaticaan is een ministaatje maar wel met een bijna oneindige schat aan onbetaalbare kunstwerken.

Kunsthistorica Anja Grebe maakte een uniek overzicht van alle schilderijen. Dit najaar verscheen haar boek Het Vaticaan – Alle schilderijen. Het luxueus uitgevoerde boek is een ode aan de monumentale kunstcollectie van het Vaticaan.

In 23 hoofdstukken worden de bijna 1.000 kunstwerken besproken, voorzien van naam van het schilderij en zijn meester, de datum waarop het kunstwerk werd gemaakt, informatie over de schilder, het materiaal dat werd gebruikt en andere relevante informatie. De meest bijzondere objecten zijn voorzien van extra informatie door Anja Grebe, die dieper ingaat op de achtergronden van het werk en zijn maker.

Anja Grebe doceert kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Erlangen-Neurenberg. Ze werkte mee aan een groot aantal internationale researchprojecten en tentoonstellingen en heeft vele wetenschappelijke publicaties op haar naam staan. Eerder was Grebe coauteur van The Louvre – All The Paintings, dat alleen in het Engels is verschenen.

Actieprijs! Tot 24 december 2014 is het boek van Uitgeverij Kok nog voor € 55,- te koop.

Daarna € 69,99.

Zuid-Italiaanse stad Matera in 2019 culturele hoofdstad van Europa.

De Zuid-Italiaanse stad Matera is in 2019 samen met het Bulgaarse Plovdiv culturele hoofdstad van Europa. Dat maakte Europese Unie bekend. Cagliari, Lecce, Perugia, Ravenna en Siena dongen ook mee naar de titel. Leeuwarden is een jaar eerder culturele hoofdstad. Matera is bekend om zijn grotwoningen, de zogenaamde Sassi. Ze staan sinds 1993 op de UNESCO Werelderfgoedlijst. Ze liggen midden in een ruig landschap van rotsen en ravijnen, de Gravina van Matera. Eeuwenlang boden de grotten langs het ravijn een schuilplaats aan mensen. Al in de prehistorie leefden mensen in de grotten, die uit de rotsen werden gehakt.

In latere tijden hakten de inwoners ook kerken uit. De kathedraal stamt uit 1230 en staat op het hoogste punt. Naast deze kerk tellen de Sassi maar liefst 155 grotkerken, die soms maar enkele vierkante meters groot zijn.

Wegens slechte hygiënische en sanitaire omstandigheden werd het in 1952 door de overheid van Italië verboden in de Sassi te wonen. 'De schande van Matera' werd het genoemd. Op dat moment woonden er maar liefst 30.000 mensen! In de jaren daarna nam het inwonertal snel af door de nieuwe huizen in de bovenstad. De Sassi werden een spookstad waar duistere figuren onderdak vonden. De laatste decennia kwamen de Sassi weer tot leven. Vele van de grotwoningen zijn nu kunstateliers, restaurants, hotels, ambachtelijke winkels en soms ook weer huizen. Vooral 's avonds lijken de Sassi wel een sprookjesstad: duizenden kleine lichtjes verlichten de stad.

Tien jaar geleden begon Mel Gibson met de opnames van zijn film The Passion of the Christ waarin hij het lijden van Jezus op zeer indringende wijze op het witte doek zette. Matera was het decor van deze film. Volgend jaar is er vlak voor Pasen een life voorstelling in Enschede!

Een aankoop van Museum Boijmans Van Beuningen

Museum Boijmans Van Beuningen heeft voor 1,9 miljoen euro het beeld van de Italiaanse kunstenaar Medardo Rosso aangekocht. Het gaat om Impression de Boulevard, Femme à la voilette (Impressie van de Boulevard, Vrouw met sluier) uit 1923.

De sculptuur is in het museum te bewonderen tussen (post-) impressionisten als Degas, Cézanne en Monet. Er komt niet vaak werk van Medardo Rosso op de markt en toen dit beeld op de markt verscheen beschikte Boijmans Van Beuningen nauwelijks over eigen aankoopbudget. Onder meer het Mondriaan Fonds en Vereniging Rembrandt schoten te hulp zodat 'Femme à la voilette' toch kon worden aangekocht.

Het museum:

“De verwerving brengt de Rotterdamse collectie en de Collectie Nederland naar een hoger niveau. Rosso wordt, meer nog dan zijn tijdgenoot, vriend en concurrent Auguste Rodin, gezien als dé kunstenaar die het impressionisme introduceerde in de beeldhouwkunst. De sculptuur maakt nu permanent onderdeel uit van de museumopstelling en komt prachtig tot zijn recht tussen impressionisten zoals Cézanne, Monet, Van Gogh en het beroemde danseresje van Degas.”

Een themapark in Rome.

Voor de echte film liefhebber is het nieuwe themapark Cinecittá World in Rome een aanrader. Het park opende afgelopen juli zijn deuren en is volledig gewijd aan de wereld van film. Er zijn filmsets, attracties en theaters aanwezig.

Het park werd ontworpen onder begeleiding van art director Dante Ferreti. Hij is drievoudig Oscar winnaar en heeft samengewerkt met regisseurs als Pier Paolo Pasolini, Federico Fellini en Martin Scorsese.

Ciaotutti.nl

Nog een leuke *blog* op internet met veel Italiaanse weetjes, tips en verhalen.

Overige bestuursmededelingen

- Berichten via e-mail

Van een aantal leden hebben wij het e-mail adres. Als u uw mailadres doorgeeft, dan kunnen wij u vlak voor een bijeenkomst een herinnering sturen. Misschien wilt u ook de Nieuwsbrief per e-mail ontvangen. Dat scheelt de vereniging in afdruk- en verzendkosten! Als u belangstelling heeft voor een van deze mogelijkheden, wilt u dat dan aan ons doorgeven via een berichtje aan alidante@solcon.nl? En als uw e-mail adres verandert, vergeet dan niet ons uw nieuwe adres toe te sturen!

- Contributie 2015

In januari zal u een brief ontvangen met het verzoek om de contributie over te maken. Ook dit keer zal er vanwege de kosten geen acceptgirokaart bij zitten. Denkt u eraan dat het gebruik van het IBAN nummer verplicht is?

Als u interessante informatie over Italië of leuke nieuwtjes uit Italië voor onze leden heeft, laat het ons dan weten! Dan kunnen we het opnemen in de nieuwsbrief. De nieuwsbrief is niet alleen voor de leden, maar ook van de leden!!

We hopen u op een van onze bijeenkomsten te mogen begroeten. En natuurlijk wensen we u allen

Da parte di comitato direttivo con cari saluti,
Gon Koiter (redactie)